

Landsmøte 2018
Stavanger, 20. – 22. april

SAK 5
Regnskap 2015,
2016 og 2017

Inneholder:

- 1) Regnskap og årsberetning 2015**
- 2) Regnskap og årsberetning 2016**

Regnskap og årsberetning 2017 sendes ut i april

Årsberetning 2015

Virksomhetens art og lokalisering

Norges Naturvernforbund er en landsdekkende medlemsorganisasjon med det formål: *å arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøet slik at menneskelig virksomhet ikke overskrider tålegrenser i naturen.*

Naturvernforbundet består av sentralstyre, landsstyre og landsmøte som organisasjonens besluttsende organer. Landsmøtet er organisasjonens øverste organ, og ble sist avholdt i november 2015. Sentralstyret har hatt 5 fysiske møter i 2015, i tillegg har sentralstyret hatt 2 formelle og 11 uformelle telefonmøter. Landsstyret har hatt 4 møter i 2015.

Sekretariatet er lokalisert i Mariboes gate 8 i Oslo. I 2015 var det også ansatte i sekretariatet med kontor i Kragerø og Trondheim. I tillegg er en stilling hos fylkeslagene i Trøndelag og fylkeslagene i Nordland, Troms og Finnmark formelt lagt under sekretariatet, samt frem til september for en ansatt hos lokallaget i Kristiansand.

Organisasjonens sekretariat hadde pr 31.12.2015 37 ansatte på hel- eller deltid, til sammen 35 årsverk. Da er det inkludert to regionansatte samt leder og nestleder. Pr 31.12.2015 er det 3 ansatte som har midlertidig stilling. Medarbeidere engasjert i midlertidige stillinger er vikarer eller arbeider på tidsavgrensede prosjekter. Virksomheten omfatter medlemsrettet arbeid, miljøpolitisk påvirkningsarbeid overfor sentrale og lokale myndigheter, næringsliv m.f. Naturvernforbundet er en sentral høringsinstans og uttalte seg om viktige miljø- og naturvernsaker overfor forvaltning, regjering og Storting i 2015. Naturvernforbundet har også en omfattende prosjektportefølje klima, energieffektivisering, miljøundervisning og organisasjonsbygging i Russland og ti land i Sentral-Asia, Kaukasus og Øst-Europa, som ble avsluttet i 2015 I tillegg støttes to organisasjonsnettverk som dekker en rekke land i Afrika men med hovedvekt på Togo, Nigeria og Mosambik.

Naturvernforbundet har 17 aktive fylkeslag og 84 lokallag som jobber med natur- og miljøvernsaker. Flere fylkeslag har egne ansatte på hel- eller deltid. Frivillig arbeid utgjør hovedtyngden av organisasjonens aktivitet i fylker og kommuner over hele landet. Tillitsvalgte, aktive medlemmer og andre bidrar i tillegg vesentlig for å sikre og forsterke det faglige og organisatoriske nivået i organisasjonen. Samlet representerer Naturvernforbundet et omfattende faglig nettverk som sikrer stor innsikt i natur- og miljøspørsmål. Vi fikk i 2015 ett nytt formelt oppnevnt fagutvalg for fiske- og oppdrett, og har nå fem fagutvalg og en kontrollkomite, samt to faglige ressursnettverk med frivillige i organisasjonen. Tillitsvalgte, medlemmer og ansatte sitter dessuten i rundt 100 forskjellige verv i organisasjonsstyrer, faglige utvalg og diverse råd på vegne av Naturvernforbundet.

Naturvernforbundet hadde 22 352 medlemmer per 31.12.2015, en økning på 1140 medlemmer fra året før. I tillegg var det registrert 942 faste givere (Naturvenner), omtrent på samme nivå som fjoråret, men beløpet de betaler inn er økt fra kr 765 476 til 936 658. Naturvernforbundet ga i 2015 ut fire nummer av medlemsbladet "Natur & miljø", som også feiret sitt 50 års jubileum som medlemsblad. Bladet har et opplag på ca. 16 500 eksemplarer og rundt 700 abonnenter.

Sekretariatet kjører lønn og gir administrativ arbeidsgiverstøtte til flere fylkes- og lokallag. I 2015 var Naturvernforbundet med å stifte FNF – Forum for Natur og Friluftsliv som en arbeidsgiverorganisasjon for FNF-koordinatorene. I løpet av året har Naturvernforbundet også tatt regnskap og lønn for stiftelsen TM Tracking, i tillegg til Miljøagentene.

For øvrige aktiviteter henvises det til årsmeldingen for 2015.

Redegjørelse for årsregnskapet

For 2015 foreligger det et negativt aktivitetsresultat på 1 819 759 kroner

Inntektene var i 2015 samlet på 58,9 millioner kroner, en reduksjon på 3 millioner fra 2014, som i hovedsak skyldes en reduksjon i internasjonale bevilgninger. Tilskudd fra Miljøverndepartementet var den største enkeltkilden til driftsinntekter, og utgjorde i 2015 7,6 millioner kroner. Utenriksdepartementet var den største enkeltkilden til prosjektinntekter på kr. 12,6 millioner.

Driftskostnadene og finanskostnadene utgjorde i 2015 samlet 60,8 millioner kroner.

Overføringer til lokal- og fylkeslag, Miljøagentene og Natur og Ungdom viser en økning fra 2014. 4,9 millioner kroner ble overført i 2015 sammenlignet med 4,4 millioner kroner i 2014.

Tilskudd til internasjonalt arbeid gjelder i stor grad overføringer til prosjektpartnere i 15 land i Øst-Europa og Afrika. Prosjektene i utlandet drives med midler bevilget av Norad, Fredskorpset, Utenriksdepartementet, Klima og miljødepartementet, Strålevernet og noen andre bidragsytere. For 2015 utgjorde disse overføringene 30 prosent av totale utgifter. Bevilgningene til arbeid i Øst-Europa og Kaukasus ble sterkt redusert fra 1. september 2015, og kuttet medførte en nedbemanning i sekretariatet med 3 stillinger.

2015 var Friluftslivets år og organisasjonen fikk bevilgninger fra Sparebankstiftelsen og Miljødirektoratet som i stor grad gikk til aktiviteter i fylkes- og lokallag og til utstyr til naturglede arrangementer. Vi fikk også midler fra Sparebankstiftelsen til planlegg og starte opp kampanjen «Ta vare på det du har».

Vi har brukt ca. 89 prosent av midlene våre på formålsaktiviteter. Det må likevel bemerkes at mye av midlene er prosjektmidler som er bundet opp til spesifikke formål. De internasjonale energispareprosjektene gjør at vi har en overvekt av arbeid innenfor klima- og energiområdet. Nasjonalt brukes det ca. 1,0 millioner kroner mer på klima- og energiarbeid enn på naturmangfold/miljøgifter. 2,1 millioner kroner av midlene som brukes på klima- og energiområdet nasjonalt er prosjekt oljefri hvor flere av fylkeslagene også er med.

Kostnader ved administrasjon og styrende organer viser en svak økning fra 2014 som i hovedsak skyldes kostnader til landsmøtet høsten 2015. Vi har fortsatt med rutiner hvor en andel av lønn og felleskostnader som relateres til prosjektarbeid belastes prosjektarbeid og godskrives administrasjonen.

Likviditeten har stort sett vært god i 2015, og utgiftene kan utbetales fortløpende gjennom året. Vi har i 2015 ikke brukt kassakreditten. Overskuddslikviditet er plassert i norske banker som vanlig rentebærende innskudd og høyrentekonto.

Gjeld

Organisasjonen har kun kortsiktig gjeld knyttet til løpende drift. Denne består i all hovedsak av leverandørgjeld, skyldige feriepenge, skyldige offentlige avgifter,

forskuddsbetalt medlemskontingent for 2015 og ubenyttet tilskudd. Kortsiktig gjeld ligger på samme nivå som fjoråret.

Formålskapital

Ved utgangen av 2015 har vi en total formålskapital på 5,9 millioner kroner. Av dette er 4,1 millioner kroner formålskapital uten bindinger, mens 1,8 millioner kroner er bundet opp til spesifikke aktiviteter eller restriksjoner. Se ellers note 8 i regnskapet.

I årsregnskapet for 2015 er fortsatt drift lagt til grunn og styret bekrefter at forutsetning er tilstede.

Arbeidsmiljø

Sykefraværet i Naturvernforbundet i 2015 var 580 arbeidsdager, dvs. 7,1 prosent av total arbeidstid. 160 dager av dette var egenmeldte sykefraværsdager og 420 dager var 4 dager til to uker. Det var ingen personskader eller ulykker blant ansatte i 2015.

Det arbeides aktivt med å få flere sosiale aktiviteter og styrke arbeidsmiljøet. Vi har et eget arbeidsmiljøutvalg som møtes fast fire ganger i året og som jobber systematisk med forbedringer i arbeidsmiljøet. I 2015 ble det utarbeidet en egen handlingsplan for arbeidsmiljø basert på arbeidsmiljøundersøkelsen fra 2014.

Likestilling

Forbundets mål er å sørge for god kjønnsbalanse både i tillitspersonapparatet så vel som i sekretariatet. Det nye landsstyret har en kjønns sammensetning som tilfredsstiller våre vedtekter der det står at «kjønnsfordelingen i landsstyret bør ikke vise større ulikhet enn 60–40». Kjønnsfordelingen i sekretariatet er svært jevn, og av de ansatte pr 31.12.2015 er det 18 kvinner og 19 menn. Fire av fem avdelingsledere er kvinner. I 2015 har ledergruppen bestått av fire kvinner og to menn.

Lønssystemet er bygget på stillingskategorier, hvor ansiennitet og utdanning bestemmer lønnsnivået. Det er ikke rom for individuelle lønnsforhandlinger. Dette gjør at det ikke er merkbar forskjell i lønn mellom menn og kvinner som har samme erfaringsbakgrunn og stillingskategori.

Påvirkning av det ytre miljø

Vår tjenesteproduksjon forutsetter bruk av ulike ressurser som vi søker å begrense mest mulig. Internasjonale reiser var vårt største bidrag til klimagassutslipp i 2015. Vi tilstreber å gjøre reisevirksomheten så lite miljøbelastende som mulig ved å benytte kollektivtransport i Oslo-området og mest mulig tog/buss i Norge der det er praktisk mulig. Vi benytter videokonferanseutstyr og Skype i større utstrekning enn før, det har vært en markant økning i 2015, noe som gjør det lettere å unngå unødvendige reiser.

I den daglige driften følger vi opp tiltak i forhold til at Naturvernforbundet er sertifisert som Miljøfyrtårn. Naturvernforbundet ble re-sertifisert i tre år i 2014.

Fremtidig utvikling

Naturvernforbundet har styrt arbeidet i 2015 etter arbeidsprogrammet som ble vedtatt på landsmøtet i 2013. Det er gjort prioriteringer i arbeidsprogrammet i tråd med vedtak i styrende organer. I hovedsak har økning i omsetning de siste årene kommet på øremerkede prosjekter, mens det har vært vanskeligere å få frie midler.

Ordningen med grunnstøtte til miljøvernorganisasjoner fra Klima og miljødepartementet var i 2015 7,6 millioner kroner, en liten økning fra 2014.

Anti-korrupsjon

Naturvernforbundet jobber aktivt med vårt anti-korrupsjonsarbeid både innad og mot våre partnere og har vedtatte retningslinjer for vårt anti-korrupsjonsarbeid som også har blitt godkjent av våre bidragsyttere. All mislighold må rapporteres av våre partnere og eventuelt tilbakebetales. Samtidig vil saken bli rapportert til styret og til donor, med redegjørelse for hvordan saken har blitt håndtert og hvilke forbedringer som har blitt igangsatt for å hindre gjentakelse. Det er ikke rapportert inn noe mislighold i 2014.

Styring av finansiell risiko

Naturvernforbundet hadde i 2015 ca. 75 prosent offentlig finansiering. Med tanke på usikkerhet i tildelinger og kriterier for ulike offentlige støtteordninger jobber Naturvernforbundet med å øke andelen inntekter fra andre kilder.

Oslo, 25. mai 2016

I styret for Norges Naturvernforbund

Lars Haltbrekken
leder

Silje Lundberg
nestleder

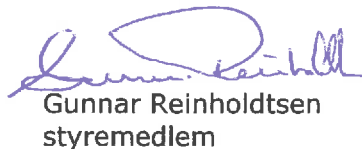
Ingeborg Gjærum
styremedlem

Kjell Derås
styremedlem

Synnøve Kvamme
styremedlem

Gunnar Reinholdtsen
styremedlem

Ingrid Skjoldvær
styremedlem Natur og Ungdom

Maren Esmark
generalsekretær

Naturvernforbundet

Balanse 2015 - Norges Naturvernforbund

		31.12.	31.12.
Eiendeler	Note	2015	2014
Anleggsmidler	6		
Inventar, maskiner, IT etc.		1 265 281	1 415 815
Sum anleggsmidler		1 265 281	1 415 815
Omløpsmidler			
Varer		161 559	297 539
Fordringer			
Kundefordringer		6 626 687	10 168 621
Andre kortsiktige fordringer		638 239	570 311
Sum fordringer	10	7 264 926	10 738 933
Investeringer		-	560
Bankinnskudd, kontanter og lignede	9	11 261 089	9 143 544
Husleie garanti		829 669	819 653
Sum omløpsmidler		19 517 242	21 000 228
Sum eiendeler		20 782 524	22 416 042

Formålskapital og gjeld	Note	2015	2014
Formålskapital			
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner	8	1 575 825	2 516 102
Formålskapital med selvpålagte restriksjoner	8	301 446	301 446
Annen formålskapital	8	4 088 198	4 967 681
Sum formålskapital	8	5 965 469	7 785 229
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner		3 763	3 761
Leverandørgjeld		2 552 225	1 566 187
Skyldig offentlig avgifter		2 118 141	2 025 608
Annen kortsiktig gjeld	10	10 142 927	11 035 260
Sum kortsiktig gjeld		14 817 055	14 630 816
Sum Formålskapital og gjeld		20 782 524	22 416 042

Oslo, 25. mai 2016

I styret for Norges Naturvernforbund

Lars Haltbrekken
leder

Silje Lundberg
Nestleder

Ingeborg Gjærum
styremedlem

Kjell Derås
styremedlem

Synnøve Kvamme
styremedlem

Gunnar Reinholdtsen
styremedlem

Ingrid Skjoldvær
NU medlem

Maren Esmark
generalsekretær

Årsregnskap 2015 - Norges Naturvernforbund

Anskaffede midler	Note	2015	2014
Medlemsinntekter	2	5 388 058	5 208 123
Tilskudd	3	46 996 851	51 532 340
Offentlige tilskudd		40 263 131	45 769 728
Andre tilskudd		6 733 720	5 762 612
Innsamlede midler, gaver mv	4, 7	2 439 281	2 390 919
Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter		4 056 001	3 712 196
Aktiviteter som oppfyller organisasjonens formål		4 000 251	3 657 571
Aktiviteter som skaper inntekt		55 750	54 625
Finans- og investeringsinntekter		36 350	48 128
Andre inntekter		80 000	0
Sum anskaffede midler		58 996 541	62 891 706

Forbrukte midler		2015	2014
Kostnader til anskaffelse av midler	7	3 042 783	2 898 913
Kostnader til innsamling		1 845 908	867 632
Kostnader til medlemsadministrasjon		572 012	1 205 019
Kostnader til anskaffelse av andre midler		624 863	826 261
Kostnader til organisasjonens formål	7	53 939 293	54 662 525
Tilskudd og bevilgninger til oppfyllelse av organisasjonens formål		22 685 130	24 096 430
Kontingentoverføringer fylkes- og lokallag, Miljøagentene		2 850 100	2 613 786
Tilskudd til nasjonale samarbeidspartnere, samt fylkes- og lokallag		1 501 727	977 610
Internasjonalt arbeid, overføringer til samarbeidspartnere		18 333 303	20 505 034
Kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet		31 254 163	30 566 095
Klima, energi og samferdsel		15 819 376	16 525 238
Naturmangfold		4 708 071	3 936 747
Miljøgifter		675 961	52 562
Kampanje- og organisasjonsarbeid		7 086 801	7 228 604
Informasjon og policyarbeid		2 963 954	2 822 945
Administrasjons- og styrekostnader	7	3 834 223	3 602 762
Sum forbrukte midler	1, 5, 6	60 816 298	61 164 199

Aktivitetsresultat		-1 819 759	1 727 506
---------------------------	--	-------------------	------------------

Disponeringer av formålskapital		2015	2014
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner		-940 276	1 374 148
Formålskapital med selvpålagte restriksjoner			
Annen formålskapital		-879 483	353 358
Sum formålskapital	8	-1 819 759	1 727 506

Noter til årsregnskap 2015

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med God Regnskapsskikk (F) for Ideelle Organisasjoner (standarden), og består av følgende:

- ✓ Aktivitetsregnskap
- ✓ Balanse
- ✓ Noter

Årsregnskapet, som er utarbeidet av foreningens styre og ledelse, må leses i sammenheng med styrets beretning og revisjonsberetningen som til sammen utgjør det totale årsregnskap.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Andre omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi

Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Varer

Varer er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap.

Skatt

Norges Naturvernforbund er ikke ansett skattepliktig for sin virksomhet, jfr. skattelovens § 2-32.

Inntekt

Medlemsinntekter inntektsføres for det året de gjelder.

Tilskudd inntektsføres i den periode de er bevilget til. Ubenyttet tilskudd med tilbakebetalingsvilkår oppføres som kortsiktig gjeld ved årets slutt. Andre tilskudd som ikke fullt ut er anvendt i regnskapsperioden inngår i formålskapital med eksterne bindinger.

Gaver inntektsføres på mottakstidspunktet.

Fordeling av kostnader

Kostnader er i størst mulig grad direkte henført til den aktiviteten de hører til. I 2015 som i 2014 er i tillegg til vesentlige felleskostnader som husleie og IKT også lønn og personalkostnader fordelt på en rimelig og konsistent måte på de ulike aktivitetene. I 2015 som i 2014 har momskompensasjonen blitt ført som inntekt i stedet for reduksjon i kostnader som gir en økning i administrasjonsprosenten fra 3% til 7% for begge år som presentert i note 7.

Ved fordeling av kostnader er tid pr aktivitet, arealbruk og/eller andel personal benyttet som fordelingsnøkkel. Fordelingsnøkkelen oppdateres årlig eller ved store endringer i fordeling.

Ikke fordelbare felleskostnader inngår i administrasjonskostnader.

Note 1 - Kostnader etter art

Driftskostnader	2015	2014
Vareforbruk	960 964	932 750
Lønnskostnader med mer	21 935 696	21 750 435
Av/nedskrivning driftsmidler	249 663	288 381
Annen driftskostnad	37 638 271	38 114 973
Sum driftskostnader	60 784 594	61 086 539
 Netto finanskostnader	 31 705	 77 660

Note 2 - Antall medlemmer pr. 31.12.2015

Medlemskategori	2015	2014	2013
Æresmedlemmer	8	8	8
Livstidsmedlemmer	187	191	200
Hovedmedlemmer	11 285	10 675	10 469
Studentmedlemmer*	672	629	607
Rabattert medlemskap	1 643	1 596	1 552
Familie medlemskap	2 654	2 527	2 338
Rabatter fam. Medl.	322	301	296
Husstandsmedlemmer (i familiemedlemskap)	5 581	5 285	4 876
Antall	22 352	21 212	20 346
Endring fra foregående år	1 140	866	217
Faste givere (Naturvern)	947	956	841

NB. Høringsutkast fra Klima- og Miljødepartementet over søknadskrav, frist 31.mai 2016

Betalt medlemskap etter Klima- og Miljødepartementets søknadskrav

	2015	2014
Livstidsmedlemmer	182	191
Hovedmedlemmer	9824	9507
Studentmedlemmer*	431	438
Rabatter medlemskap**	1496	1477
Familie medlemskap	2406	2247
Rabatter fam. Medl.***	284	270
Husstandsmedlemmer	4926	4584
Antall	19549	18714

Givere etter Klima- og Miljødepartementets søknadskrav

	2015	2014
Antall	1144	1154

Medlemsåret går fra 1.10 til 30.9. Kontingenten blir avkrevd 1.10 for påfølgende år. Antall medlemmer pr. 31.12.2015 er basert på alle medlemmer innmeldt pr. 31.12.2015 uavhengig om betalt eller ikke. Søknaden til Klima – og Miljødepartementet er meget spesifikk på hvordan man beregner medlemmer og tallet er derfor noe lavere siden kriteriene er forskjellig fra årsberegningen pr. 31.12.2015. Vi har ikke tall for 2015 siden søknadskravene fra Klima- og Miljødepartementet er på høring, frist 31.mai.2016.

Note 3 - Tilskudd og inntekter 2015

Offentlige midler	2015	2014
Miljøverndepartementet, driftsstøtte	7 659 360	7 500 000
Miljøverndepartementet, prosjekter	5 221 401	3 523 000
Norad, prosjektstøtte	9 545 151	11 538 884
UD prosjektstøtte	12 644 443	13 515 574
Fredskorpset prosjektstøtte	2 187 925	5 919 054
Norges Forskningsråd	92 000	-
Miljødirektoratet, prosjekter		750 000
Kommunal og moderniseringsde.	300 000	250 000
Sparebankstiftelsen DNB	1 205 000	1 102 000
Nordisk Ministerråd		-
Fylkeskommuner	100 000	557 500
Kommuner og oljefri	565 000	815 000
Statens strålevern	2 468 078	2 812 620
Barentssekretariatet	98 786	-
Utdanningsforbundet	0	
Railconsult	-	
Andre offentlige instanser	185 247	22 702
Momskompensasjon	1 887 563	1 714 471
Sum offentlige midler	44 159 954	50 020 805
Overført til påfølgende år	3 896 824	4 251 077
	40 263 130	45 769 728

Andre bidragsytere	2015	2014
Spilleautomatkompensasjon	2 223 750	2 223 750
SRN bidrag	190 000	190 000
Watercycles	225 000	400 000
Railconsult AS	143 530	140 000
Finsefondet	-	300 000
Utdanningsforbundet	370 000	295 000
WWF Norge	100 000	100 000
Norgesgruppen	300 000	300 000
Renas	320 000	320 000
EU-Ademe	520 308	300 000
Fagforbundet	300 000	300 000
Lyse Neo AS	100 000	100 000
Sig. Bergersen	-	65 000
Haldor Virks legat	150 000	
Rogaland Fylkeskommune	-	45 000
NHO	-	100 000
Fjordkraft	300 000	
Institutt for energi og prosesseteknik	400 000	100 000
Sandnes Kommune	-	150 000
Enova	190 000	99 802
Energi Norge	20 000	0
Husbanken	500 000	0
Andre bidragsytere	381 132	234 060
Sum andre bidragsytere	6 733 720	5 762 612

Note 4 - Spesifikasjon av innsamlede midler og gaver

Gavekategori	2015	2014
Naturvenner (avtalegiro)	936 658	765 476
Enkeltgaver, minne-jubileumsgaver		137 765
Enkeltgaver, øremerket	30 142	22 350
Gaver ikke i org sys	31 129	58 368
DM kampanjer	1 441 351	1 406 959
Testamentariske gaver		-
Sum gaver og innsamlinger	2 439 280	2 390 918

Kontantprinsippet legges til grunn for inntektsføringen.

Note 5 - Personalkostnader, ytelser til ledelsen, revisor mv

Lønnskostnader mv	2015	2014	2013
Lønn, feriepenger mv.	15 887 249	16 033 214	16 193 678
Lønns- og personalkostnader	984 816	756 448	1 259 028
Arbeidsgiveravgift	2 691 688	2 728 786	2 506 211
Pensjonskostnader	2 371 941	2 231 987	778 891
Sum	21 935 694	21 750 435	20 737 808

Det er ikke stilt garantier eller ytt lån til ledende personell eller styremedlemmer. Styrets leder har mottatt lønn for sitt arbeid. Nestleder har blitt kompensert med kr. 117 375 i 2015. Øvrige styremedlemmer har ikke mottatt honorar for sine verv.

Ytelser til generalsekretær (GS) og leder	GS 2015	Leder 2015	GS 2014	Leder 2014
Lønn (honorar til leder)	621 834	684 663	617 899	684 588
Pensjonsutgifter	36 548	37 934	85 300	93 925
Annen godtgjørelse (trekkpliktig)	4 392	4 392	7 786	4 392
Sum	662 774	726 989	710 985	782 905

Årsverk og antall ansatte	2015	2014	2013
Antall årsverk, gjennomsnitt	37	38	39
Antall ansatte	43	43	43

Revisjon og regnskapsbistand, RSM Hasner	2015	2014	2013
Revisjon	146 875	146 250	142 982 inkl mva
Attestasjon	217 394	247 000	226 180 inkl mva
Annen bistand	48 188	20 750	- inkl mva
Sum revisjon og regnskapsbistand	412 457	414 000	369 162 inkl mva

Tjenestepensjon gjennom DnB Liv og KLP	2015	2014	2013
Brutto innbetalt til DnB Liv og KLP	2 930 217	2 874 767	1 254 819
Refusjoner fra andre og fylkeslag	-201 656	-313 742	-262 706
Egenandeler ansatte	-356 619	-329 039	-329 389
Pensjonskostnad	2 371 942	2 231 986	662 724

Brutto innbetalt til DnB Liv er lavere i 2013 pga to terminer trukket premiefond

Pensjonspremfond	2015	2014	2013
Pensjonspremfondets saldo per 31.12.	ca.pr. 1.5.-2016 1 478 780	811 996	62 885
Årets avkastning på pensjonspremfondene	ca.pr. 1.5.-2016 21 092	23 498	9 249

Endelig tall er ikke tilgjengelig fra KLP og DnB Liv før 1. juni 2016

Naturvernforbundet følger Landsoverenskomst for virksomheter (Abelia -NTL., og er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Naturvernforbundet har pr. 1.1.2015 en innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte med DnB Liv. Ansatte født før 1958 valgte å stå i en ytelsesbasert pensjonsordning med Ordningen regnskapsføres som en innskuddsbasert pensjonsordning. Dette innebærer i praksis kostnadsføring av betalt premie.

Note 6 – Anleggsmidler, avskrivninger

	Inventar	Annet utstyr	Programvare	Sum
Bokført verdig pr. 01.01.	444 142	-	971 671	1 415 813
Tilgang i året	32 900		66 327	99 227
Årets avskrivninger	-46 229	-	-203 434	-249 663
Bokført verdi pr. 31.12.	430 813	-	834 564	1 265 377
Avskrivningsperiode	10 år		3-5 år	

Lineært avskrivningsprinsipp blir benyttet.

Note 7 – Sentrale nøkkeltall

	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Formålsprosent	89%	89%	92%	83%	79,3 %	78,4 %	80,6 %
Innsamlingsprosent	65%	53%	73%	28%	59,2 %	47,1 %	68,5 %
Administrasjonsprosent *	6%	6%	3%	7,7 %	9,9 %	9,8 %	8,4 %

Innsamlingsprosenten er beregnet iht. retningslinjer gitt av Innsamlingskontrollen i Norge for beregning av andel innsamlede midler som benyttes til formålet. Lov om Innsamlinger krever av registrerte innsamlingsorganisasjoner at minst 65 % av innsamlede midler skal komme formålet til gode. Naturvernforbundet ble medlem av Innsamlingskontrollen i 2015 og oppnådde en innsamlingsprosent på 65%.

Note 8 - Formålskapital, disponering av aktivitetsresultatet

	Formålskapital med eksterne bindinger	Formålskapital med selvpålagte bindinger	Annen formålskapital	Sum formålskapital
Formålskapital pr 01.01.	2 516 100	301 446	4 967 680	7 785 226
Årets resultat	-940 276	-	-879 483	-1 819 759
Formålskapital pr 31.12	1 575 824	301 446	4 088 197	5 965 469

Formålskapital med eksterne bindinger	IB 1.1.	Endring	UB 31.12
G9 utleie	0	0	0
FÅ 2015	1900000	-1 900 000	0
SRN Vassdrag	0	0	0
SRN Fjellrev	0	0	0
Vassdragsutvalget	44 486	-44 486	0
Samarbeidsrådet for Naturvernsaker (SRN) *)	123 614	-28 279	95 335
Skolesekken (UIO)	0	0	0
Redd Elvene	0	0	0
Ta vare på det du har, Sparebankstiftelsen	0	452 678	452 678
Miljøgifter	70000	-70 000	0
Vendepunkt	0	10 663	10 663
Top ten	0	206 616	206 616
Oljefri	178 000	277 678	455 678
Klimaambassadører	100 000	50 000	150 000
Areal/transport	100 000	104 854	204 854
SUM formålskapital med eksterne bindinger	2 516 100	-940 276	1 575 824
- netto endring fra aktivitetsresultatet		-940 276	

Formålskapital med selvpålagte bindinger	IB 31.12	Tilført	Anvendt	UB 31.12
Livsvarige medlemmers fond	301 446	0	0	301 446
Aktivitetstilskudd overføres 2013	-	0	0	0
Prosjekt Kristiansand	-	0	0	0
Regionssatsing Trøndelag	-	0	0	0
Gaver ørmerket arkiv/historie	-	0	0	0
SUM formålskapital med selvpålagte bindinger	301 446	0	0	301 446
- netto endring fra aktivitetsresultatet			0	

Annen formålskapital	IB 1.1.	Tilført	Anvendt	UB 31.12
Fri formålskapital	4 967 680	-	-879 483	4 088 197
SUM annen formålskapital	4 967 680	-	-879 483	4 088 197
- netto endring fra aktivitetsresultatet			879 483	
		Anvendt		
SUM formålskapital	7 785 226	-1 819 759		5 965 467
- netto endring formålskapital			-1 819 759	

Note 9 – Bundne bankmidler pr. 31.12.2015

Konto	Saldo 31.12.
Skattetrekkskonto	829 116
Ubenyttet tilskudd	4 135 444
	4 964 560

Note 10 - Kortsiktig gjeld – fordringer

Tilsagn om tilskudd har blitt bokført for det året tilsagnet er gitt for.

I posten kortsiktig gjeld NOK 10 142 927 inngår ubenyttet tilskudd til internasjonale prosjekter på kr 4 424 433. Dette er omtrent på nivå med 2014.

Posten må sees i sammenheng med kortsiktige fordringer. Tilskuddsyter vil normalt ikke utbetale hele tilskuddet på tilsagnstidspunktet. Ikke utbetalt/mottatt tilskudd inngår i posten kundefordringer.

RSM Norge AS

Filipstad Brygge 1, 0252 Oslo
Pb. 1312 Vika, 0112 Oslo
Org.nr: 982 316 588 MVA

T +47 23 11 42 00
F +47 23 11 42 01

www.rsmnorge.no

Til Landsstyret i
Norges Naturvernforbund

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for foreningen Norges Naturvernforbund som viser et negativt aktivitetsresultat på kr 1 819 759. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, aktivitetsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og generalsekretærs ansvar for årsregnskapet

Styret og generalsekretær er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og generalsekretær finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foreningens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettvisende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foreningens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av den finansielle stillingen til foreningen Norges Naturvernforbund per 31. desember 2015 og av resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD
AUDIT | TAX | CONSULTING

Medlem av Den Norske Revisorforening

RSM Norge AS is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

Revisors beretning 2015 for Norges Naturvernforbund

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 31. mai 2016

RSM Norge AS

A handwritten signature in blue ink, reading 'Trine Angell-Hansen'.

Trine Angell-Hansen
Statsautorisert revisor

Årsberetning 2016

Virksomhetens art og lokalisering

Norges Naturvernforbund er en landsdekkende medlemsorganisasjon med det formål: *å arbeide for å verne naturen og sikre livsmiljøet slik at menneskelig virksomhet ikke overskrider tålegrenser i naturen.*

Naturvernforbundet består av sentralstyre, landsstyre og landsmøte som organisasjonens besluttende organer. Landsmøtet er organisasjonens øverste organ, og ble sist avholdt i november 2015. Landsstyret har hatt 4 møter i 2016.

Sentralstyret har hatt 5 fysiske møter i 2016, i tillegg har sentralstyret hatt 1 formelt og 10 uformelle telefonmøter.

Sekretariatet er lokalisert i Mariboes gate 8 i Oslo. En ansatt i sekretariatet har kontor i Kragerø. To regionsekretærstillinger er også formelt ansatt i sekretariatet og har kontorplass i Vesterålen og i Trondheim, tilhørende fylkeslagene i Nordland, Troms og Finnmark og Nord- og Sør-Trøndelag.

Organisasjonens sekretariat hadde pr 31.12.2016 33 ansatte på hel- eller deltid, til sammen 30,5 årsverk, herav inkludert to regionansatte samt leder. Pr 31.12.2016 er det tre ansatte som har midlertidig stilling. Medarbeidere engasjert i midlertidige stillinger er vikarer eller arbeider på tidsavgrensede prosjekter. I 2016 ble det gjennomført en nedbemanning for å redusere kostnader i forbindelse med reduserte inntekter. Fire ansatte sluttet eller inngikk sluttavtale.

Virksomheten omfatter medlemsrettet arbeid, miljøpolitisk påvirkningsarbeid overfor sentrale og lokale myndigheter, næringsliv m.f. Naturvernforbundet er en sentral høringsinstans og uttalte seg om viktige miljø- og naturvernsaker overfor forvaltning, regjering og Storting i 2016. Naturvernforbundet har også en omfattende internasjonal prosjektportefølje innenfor klima, energieffektivisering, miljøundervisning og organisasjonsbygging i Russland og Ukraina. I tillegg støttes to organisasjonsnettverk som dekker en rekke land i Afrika, men med hovedvekt på Togo, Nigeria og Mosambik. Naturvernforbundet er medlem av det internasjonale miljønettverket Friends of the Earth.

Naturvernforbundet har 17 aktive fylkeslag og 85 lokallag som jobber med natur- og miljøvernsaker. Flere fylkeslag har egne ansatte på hel- eller deltid. Frivillig arbeid utgjør hovedtyngden av organisasjonens aktivitet i fylker og kommuner over hele landet. Tillitsvalgte, aktive medlemmer og andre bidrar i tillegg vesentlig for å sikre og forsterke det faglige og organisatoriske nivået i organisasjonen. Samlet representerer Naturvernforbundet et omfattende faglig nettverk som sikrer stor innsikt i natur- og miljøspørsmål. Naturvernforbundet har nå seks fagutvalg og en kontrollkomite, samt to faglige ressursnettverk med frivillige i organisasjonen. Tillitsvalgte, medlemmer og ansatte sitter dessuten i rundt 100 forskjellige verv i organisasjonsstyrer, faglige utvalg og diverse råd på vegne av Naturvernforbundet.

Naturvernforbundet hadde 23 108 medlemmer per 31.12.2016, en økning på 756 medlemmer fra året før. I tillegg var det registrert 1068 faste givere (Naturvenner), en

økning på 121 fra 2015 eller ca. 13 %. Disse har til sammen innbetalt kr. 1 071 544, en økning på vel 14 % fra året før. Naturvernforbundet ga i 2016 ut tre nummer av medlemsbladet "Natur & miljø". Fra 2017 kommer medlemsbladet ut med 2 nummer. Bladet har et opplag på 18 117 eksemplarer (godkjent opplagstall gjennom Fagpressen) og 692 abonnenter. Leder Lars Haltbrekken gikk av i august 2016 og nestleder Silje Ask Lundberg tok over. Landsstyret valgte i september Øyvind Johnsen som ny nestleder, og vedtok å kalle inn til ekstraordinært landsmøte i februar 2017 for å velge leder og eventuelt ny nestleder.

Sekretariatet kjører lønn og gir administrativ arbeidsgiverstøtte til flere fylkes- og lokallag. I tillegg er vi også regnskapsfører for stiftelsen Trygg Mat Tracking og Miljøagentene.

For øvrige aktiviteter henvises det til årsmeldingen for 2016.

Redegjørelse for Aktivitetsregnskapet

Aktivitetsregnskapet for 2016 viser et positivt aktivitetsresultat på 0,912 mill. kroner. Det er en forbedring på 2,731 mill. kroner fra 2015.

Inntektene var i 2016 samlet på 50,033 millioner kroner, en reduksjon på 8,963 mill. kroner fra 2015, som i hovedsak skyldes en reduksjon i internasjonale bevilgninger. Tilskudd (driftsstøtten) fra Miljøverndepartementet var den største enkeltkilden til driftsinntekter, og utgjorde i 2016 7,430 mill. kroner, en liten nedgang fra 2015. NORAD var den største enkeltkilden til prosjektsinntekter på i alt 11,241 mill. kroner. Innsamlede midler og medlemsinntekter utgjorde til sammen 8 235 984, en økning fra 7 827 339 i 2015. Offentlige midler utgjorde 66% av de samlede inntektene.

Driftskostnadene og finanskostnadene var på til sammen 49,120 mill. kroner, en reduksjon på 11,7 mill. kroner sammenlignet med 2015. Nær halvparten av dette beløpet skyldes reduserte overføringer til internasjonale partnere og tilsvarende beløp i reduserte kostnader til formålene klima, energi og samferdsel.

Tilskudd til internasjonalt arbeid gjelder i stor grad overføringer til prosjektpartnere i land i Øst-Europa og Afrika. Prosjektene i utlandet drives med midler bevilget av Norad, Utenriksdepartementet, Klima og miljødepartementet, Strålevernet og noen andre bidragsytere. For 2016 utgjorde disse overføringene 27 % av totale utgifter, en liten nedgang fra 2015.

Overføringer til lokal-og fylkeslag, Miljøagentene og Natur og Ungdom viser en økning fra 2015. Det ble overført 4,8 mill. kroner i 2016 sammenlignet med 4,4 millioner kroner i 2015.

På aktiviteter som oppfyller formålet ble det i 2016 i alt brukt 23,729 mill. kroner. Det er en nedgang på 7,525 mill. kroner eller 24 %. Det er først og fremst innenfor områdene klima, energi og samferdsel hvor nedgangen er størst, med 4,241 mill. kroner.

Vi har brukt 85 % av midlene våre på formålsaktiviteter, en liten nedgang fra 2015. Det må likevel bemerkes at mye av midlene er prosjektmidler som er bundet opp til spesifikke formål.

Kostnader ved administrasjon og styrende organer viser en liten nedgang fra 2015. Felleskostnader (inkl. fordelbar lønn) belastes prosjektarbeid og godskrives administrasjonen.

Likviditeten har vært god i 2016, og utgiftene kan utbetales fortløpende gjennom året. Vi har i 2016 ikke brukt kassakreditten. Overskuddslikviditet er plassert i norske banker som vanlig rentebærende innskudd og høyrentekonto.

Gjeld

Organisasjonen har kun kortsiktig gjeld knyttet til løpende drift. Denne består i all hovedsak av leverandørgjeld, skyldige feriepenger, skyldige offentlige avgifter, forskuddsbetalt medlemskontingent for 2016 og ubenyttet tilskudd.

Formålskapital

Ved utgangen av 2016 har vi en total formålskapital på 6,877 mill. kroner. Det er en økning på 0,912 mill. kroner fra 2015. Av dette utgjør formålskapital uten bindinger (annen formålskapital) 6,169 mill. kroner, en økning på 2,081 mill. kroner fra 2015.

Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner utgjør 0,708 mill. kroner, en nedgang på 0,867 mill. kroner fra 2015. Landsstyret vedtok at formålskapital med selvpålagte restriksjoner og knyttet til livsvarige medlemmers fond skal overføres til annen formålskapital. Se for øvrig note 8 i regnskapet.

I årsregnskapet for 2016 er fortsatt drift lagt til grunn og styret bekrefter at forutsetning er tilstede.

Arbeidsmiljø

Sykefraværet i Naturvernforbundet i 2016 var 476 arbeidsdager, dvs. 6,6 % av total arbeidstid. Det er en nedgang på 0,5 % fra 2015. Det egenmeldte sykefraværet utgjorde 1,44 % (102 dager) og langtidsfraværet (mer enn 4 dager) var på 5,16 % (372 dager). Det var ingen personskader eller ulykker blant ansatte i 2016.

Arbeidsmiljøutvalget har i 2016 hatt to møter. En evaluering av generalsekretær ble gjennomført blant de ansatte i desember 2016, og resultatene vil bli presentert for sentral- og landsstyret i 2017.

Likestilling

Forbundets mål er å sørge for god kjønnsbalanse både i tillitspersonapparatet så vel som i sekretariatet. Landsstyret har en kjønns sammensetning som tilfredsstiller våre vedtekter der det står at «kjønnsfordelingen i landsstyret bør ikke vise større ulikhet enn 60–40». Kjønnsfordelingen i sekretariatet er svært jevn, og av de ansatte pr 31.12.2016 er det 16 kvinner og 17 menn. I løpet av 2016 har sammensetningen i ledergruppen endret seg, fra fire kvinner og to menn til to kvinner og fire menn.

Lønssystemet er bygget på stillingskategorier, hvor ansiennitet og utdanning bestemmer lønnsnivået. Det er ikke rom for individuelle lønnsforhandlinger. Dette gjør at det ikke er merkbart forskjell i lønn mellom menn og kvinner som har samme erfaringsbakgrunn og stillingskategori.

Påvirkning av det ytre miljø

Vår tjenesteproduksjon forutsetter bruk av ulike ressurser som vi søker å begrense mest mulig. Internasjonale reiser var vårt største bidrag til klimagassutslipp i 2016. Vi tilstreber å gjøre reisevirksomheten så lite miljøbelastende som mulig ved å benytte kollektivtransport i Oslo-området og mest mulig tog/buss i Norge der det er praktisk mulig. Vi benytter Skype i stor utstrekning, og det har vært en markant økning i 2016, noe som gjør det lettere å unngå unødvendige reiser.

I den daglige driften følger vi opp tiltak i forhold til at Naturvernforbundet er sertifisert som Miljøfyrtårn. Naturvernforbundet ble re-sertifisert i tre år i 2014 og skal på nytt re-sertifiseres i 2017.

Fremtidig utvikling

Naturvernforbundet har styrt arbeidet i 2016 etter arbeidsprogrammet som ble vedtatt på landsmøtet i 2015. Det er gjort prioriteringer i arbeidsprogrammet i tråd med vedtak i

styrende organer. Organisasjonens kostnader er redusert i 2016 for å kunne møte en fremtid med mindre prosjektmidler.

Ordningen med grunnstøtte til miljøvernorganisasjoner fra Klima og miljødepartementet var i 2016 7,430 millioner kroner, en nedgang på 0,229 mill. kroner fra 2015, og sammen med NORADs infostøtte har den vært diskutert politisk ved flere anledninger. Spilleautomatkompensasjonsordningen vil bli endret fra 2018. Det er en gledelig utvikling i antall medlemmer og fastgivere, og det oppleves at interessen for natur- og miljøvernssaken er voksende i befolkningen.

Anti-korrupsjon

Naturvernforbundet jobber aktivt med vårt anti-korrupsjonsarbeid både innad og mot våre partnere og har vedtatte retningslinjer for vårt anti-korrupsjonsarbeid som også har blitt godkjent av våre bidragsytere. All mislighold må rapporteres av våre partnere og eventuelt tilbakebetales. Samtidig vil saken bli rapportert til styret og til donorer, med redegjørelse for hvordan saken har blitt håndtert og hvilke forbedringer som har blitt igangsatt for å hindre gjentakelse. Det er ikke rapportert inn noe mislighold i 2016.

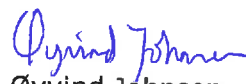
Styring av finansiell risiko

Naturvernforbundet hadde i 2016 66 % offentlig finansiering. Det er en liten nedgang fra 68 % i 2015. Med tanke på usikkerhet i tildelinger og kriterier for ulike offentlige støtteordninger jobber Naturvernforbundet med å øke andelen inntekter fra andre kilder.

Oslo, 26. april 2017

I styret for Norges Naturvernforbund

Silje A. Lundberg
leder

Øyvind Johnsen
nestleder

Ingeborg Gjærum
styremedlem

Kjell Derås
styremedlem

Synnøve Kvamme
styremedlem

Gunnar Reinholdtsen
styremedlem

Ingrid Skjoldvær
styremedlem Natur og Ungdom

Maren Esmark
generalsekretær

Balanse 2016 - Norges Naturvernforbund

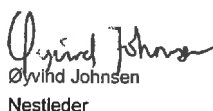
Eiendeler	Note	31.12.	31.12.
		2016	2105
Anleggsmidler	6		
Inventar, maskiner, IT etc.		1 112 997	1 265 281
Sum anleggsmidler		1 112 997	1 265 281
Omløpsmidler			
Varer		161 559	161 559
Fordringer			
Kundefordringer		5 244 608	6 626 687
Andre kortsiktige fordringer		1 421 109	1 467 908
Sum fordringer	10	6 665 718	8 094 595
Bankinnskudd, kontanter og lignede	9	11 266 918	11 261 089
Sum omløpsmidler		18 094 194	19 517 243
Sum eiendeler		19 207 193	20 782 524

Formålskapital og gjeld	Note	2016	2015
Formålskapital			
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner	8	708 452	1 575 825
Formålskapital med selvpålagte restriksjoner	8	-	301 446
Annen formålskapital	8	6 169 496	4 088 198
Sum formålskapital	8	6 877 948	5 965 469
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner		3 750	3 763
Leverandørgjeld		2 436 501	1 724 901
Skyldig offentlig avgifter		1 867 183	2 118 141
Tilskuddsgjeld	10	1 351 564	4 424 433
Annen kortsiktig gjeld		6 670 246	6 545 818
Sum kortsiktig gjeld		12 329 245	14 817 055
Sum Formålskapital og gjeld		19 207 193	20 782 524

Oslo, den 26. april 2017

I styret for Norges Naturvernforbund

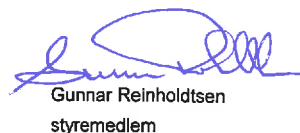

Silje Lundberg
leder

Øyvind Johnsen
Nestleder

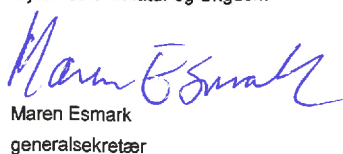

Ingeborg Gjærum
styremedlem

Kjell Derås
styremedlem

Synnøve Kvamme
styremedlem

Gunnar Reinholdtsen
styremedlem

Ingrid Skjoldvær
styremedlem Natur og Ungdom

Maren Esmark
generalsekretær

Årsregnskap 2016 - Norges Naturvernforbund

Anskaffede midler	Note	2016	2015
Medlemsinntekter	2	5 622 497	5 388 058
Tilskudd	3	38 095 269	46 996 851
Offentlige tilskudd		32 871 992	40 263 131
Andre tilskudd		5 223 277	6 733 720
Innsamlede midler, gaver mv	4, 7	2 613 487	2 439 281
Opptjente inntekter fra operasjonelle aktiviteter		3 628 654	4 056 001
Finans- og investeringsinntekter		15 474	36 350
Andre inntekter		57 896	80 000
Sum anskaffede midler		50 033 277	58 996 541

Forbrukte midler		2016	2015
Kostnader til anskaffelse av midler	7	3 468 135	3 042 783
Kostnader til innsamling		926 083	831 973
Kostnader til medlemsadministrasjon		917 313	1 231 964
Kostnader til arbeid med tilskudd og generell markedsføring		1 192 363	353 982
Kostnader til anskaffelse av andre midler		432 375	624 864
Kostnader til organisasjonens formål	7	42 012 256	53 939 293
Tilskudd og bevilgninger til oppfyllelse av organisasjonens formål		18 282 321	22 685 130
Kontingentoverføringer fylkes- og lokallag, Miljøagentene		3 015 911	2 850 100
Tilskudd til nasjonale samarbeidspartnere, samt fylkes- og lokallag		1 842 218	1 501 727
Internasjonalt arbeid, overføringer til samarbeidspartnere		13 424 192	18 333 303
Kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet		23 729 935	31 254 163
Klima, energi og samferdsel		11 578 088	15 819 376
Naturmangfold		3 007 398	4 708 071
Miljøgifter		821 839	675 961
Kampanje- og organisasjonsarbeid		6 203 320	7 086 801
Informasjon og policyarbeid		2 119 290	2 963 954
Administrasjons- og styrekostnader	7	3 640 409	3 834 223
Sum forbrukte midler	1, 5, 6	49 120 799	60 816 299

Aktivitetsresultat	912 478	-1 819 759
---------------------------	----------------	-------------------

Disponeringer av formålskapital		2016	2015
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner		-867 374	-940 276
Formålskapital med selvpålagte restriksjoner		-301 446	
Annen formålskapital		2 081 298	-879 483
Sum disponering formålskapital	8	912 478	-1 819 759

Noter til årsregnskap 2016

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med God Regnskapsskikk (F) for Ideelle Organisasjoner (standarden) og små foretak, og består av følgende:

- ✓ Aktivitetsregnskap
- ✓ Balanse
- ✓ Noter

Årsregnskapet, som er utarbeidet av foreningens styre og ledelse, må leses i sammenheng med styrets beretning og revisjonsberetningen som til sammen utgjør det totale årsregnskap.

Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Andre omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi

Bankinnskudd, kontanter o.l

Bankinnskudd, kontanter og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse

Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til gjenvinnbart beløp ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Varer

Varer er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap.

Skatt

Norges Naturvernforbund er ikke ansett skattepliktig for sin virksomhet, jfr. skattelovens § 2-32.

Inntekt

Medlemsinntekter inntektsføres for det året de gjelder.

Tilskudd inntektsføres i den periode de er bevilget til. Ubenyttet tilskudd med tilbakebetalingsvilkår oppføres som kortsiktig gjeld ved årets slutt. Andre tilskudd som ikke fullt ut er anvendt i regnskapsperioden inngår i formålskapital med eksterne bindinger.

Gaver inntektsføres på mottakstidspunktet.

Avtaler/samarbeidsavtaler inntektsføres for det året de gjelder.

Pensjonskostnad

Naturvernforbundet har plikt til å tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Naturvernforbundets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Naturvernforbundet har både innskuddsordning og ytelsesordning for sine ansatte. Ytelsesordningen ble lukket 31.12.2014 og ansatte født før 1958 valgte å stå i den ytelsesbaserte ordningen i KLP. Øvrige ansatte har en innskuddsbasert pensjonsordning via DNB og med 7 % innskudd, hvorav de ansatte betaler 2 %. Ordningen regnskapsføres som en innskuddsbasert pensjonsordning, som i praksis innebærer kostnadsføring av betalt premie.

Fordeling av kostnader

Kostnader er i størst mulig grad direkte henført til den aktiviteten de hører til. I 2016 som i 2015 er i tillegg til vesentlige felleskostnader som husleie og IKT også lønn og personalkostnader fordelt på en rimelig og konsistent måte på de ulike aktivitetene

Ved fordeling av kostnader er tid pr aktivitet, arealbruk og/eller andel personal benyttet som fordelingsnøkkel. Fordelingsnøgkelen oppdateres årlig eller ved store endringer i fordeling.

Ikke fordelbare felleskostnader inngår i administrasjonskostnader.

Note 1 – Kostnader etter art

Note 1 - Kostnader etter art

Driftskostnader	2016	2015
Vareforbruk	532 840	960 964
Lønnskostnader med mer	18 469 700	21 935 696
Av/nedskrivning driftsmidler	263 840	249 662
Annen driftskostnad	29 836 829	37 638 272
Sum driftskostnader ex finanskostnader	49 103 209	60 784 594
Netto finanskostnader	17 590	31 705
Sum driftskostnader	49 120 799	60 816 299

Note 2 – Antall medlemmer per 31.12.2016

Medlemskategori	2016	2015	2014
Æresmedlemmer	8	8	8
Livstidsmedlemmer	173	187	191
Hovedmedlemmer	11 693	11 285	10 675
Studentmedlemmer	585	672	629
Rabattert medlemskap	1 694	1 643	1 596
Familie medlemskap	2 770	2 654	2 527
Rabatter fam. Medl.	334	322	301
Husstandsmedlemmer (i familiemedlemskap)	5 851	5 581	5 285
Antall	23 108	22 352	21 212
Endring fra foregående år	756	1 140	886
Faste givere (Naturvenn)	1068	947	956

Betalt medlemskap etter Klima- og Miljødepartementets søknadskrav

	2016
Livstidsmedlemmer	187
Hovedmedlemmer	9 838
Studentmedlemmer	436
Rabatter medlemskap	1 491
Familie medlemskap	2 408
Rabatter fam. Medl.	282
Husstandsmedlemmer	4 916
Antall	19 558

Medlemsåret går fra 1.10 til 30.9. Kontingenten blir avkrevd 1.10 for påfølgende år. Antall medlemmer pr. 31.12.2016 er basert på alle medlemmer innmeldt pr. 31.12.2016 uavhengig om betalt eller ikke. Søknaden til Klima – og Miljødepartementets er meget spesifikk på hvordan man beregner medlemmer og tallet er derfor noe lavere siden kriteriene er forskjellig fra årsberetningen pr. 31.12.2016.

Note 3 – Tilskudd og inntekter 2016

Offentlige midler	2016	2015
Klima og miljødepartementet, driftsstø	7 430 004	7 659 360
Momskompensasjon	1 904 376	1 887 563
Norad, prosjektstøtte	11 241 902	9 545 151
UD prosjektstøtte	4 365 000	12 644 443
Klima og miljødirektoratet, prosjekter	3 264 000	-
Statens strålevern	2 012 000	2 468 078
Klima og miljødepartementet	2 006 500	5 221 401
Kommuner og oljefri	488 796	565 000
Norges Forskningsråd	348 000	92 000
Fylkeskommuner	302 500	100 000
Barentssekretariatet	258 214	98 786
Helsedirektoratet	250 000	
Kommunal og moderniseringsde.	150 000	300 000
Sametinget	100 000	
Andre offentlige instanser	21 684	185 247
Fredskorpset prosjektstøtte		2 187 925
Sparebankstiftelsen DNB		1 205 000
Sum offentlige midler	34 142 976	44 159 954
Overført til påfølgende år	1 270 984	3 896 824
	32 871 992	40 263 130

Andre bidragsytere	2016	2015
Spilleautomatkompensasjon	2 223 750	2 223 750
Utdanningsforbundet	390 000	370 000
Fagforbundet	300 000	300 000
Norgesgruppen	300 000	300 000
NTNU	300 000	
Enova	270 000	190 000
Watercicles	225 000	225 000
EU-Ademe	211 620	520 308
Hnuti Duha	191 671	0
SRN bidrag	190 000	190 000
Jernbanealliansen	142 054	
Lyse Neo AS	100 000	100 000
Global Grants	81 260	0
WWF Norge	75 000	100 000
Infinitem	50 000	
Unesco	50 000	
Norrøna Sport	50 000	
Andre bidragsytere	72 922	381 132
Husbanken		500 000
Institutt for energi og prosessteknikk		400 000
Renas		320 000
Fjordkraft		300 000
Haldor Virks legat		150 000
Railconsult AS		143 530
Energi Norge		20 000
Sum andre bidragsytere	5 223 277	6 733 720

Note 4 - Spesifikasjon av innsamlede midler

Gavekategori	2016	2015
Naturvenner (avtalegiro)	1 071 544	936 658
Enkeltgaver, øremerket	0	30 142
DM kampanjer	1 541 943	1 472 480
Sum gaver og innsamlinger	2 613 487	2 439 280

Kontantprinsippet legges til grunn for inntektsføringen.

Note 5 - Personalkostnader, ytelser til ledelsen, revisor mv

Lønnskostnader mv	2016	2015
Lønn, feriepenger mv.	14 201 067	15 887 249
Arbeidsgiveravgift	2 306 775	2 691 688
Pensjonskostnader og sluttvederlag O/U fond	1 071 067	2 371 941
Annen godtgjørelse	890 791	984 816
Sum	18 469 700	21 935 694

I 2016 er det brukt 1,100 mill. kroner av pensjonspremiefondet i KLP for å dekke løpende pensjonskostnader

Det er ikke stilt garantier eller ytt lån til ledende personell eller styremedlemmer. Styrets leder/nestleder har mottatt lønn for sitt arbeid. Øvrige styremedlemmer har ikke mottatt honorar for sine verv

Ytelser til leder, leder/nestleder og generalsekretær	Leder/nestleder	Leder	Generalsekretær
Lønn	262 576	461 917	615 470
Pensjonsutgifter	15 192	29 807	36 929
Annen godtgjørelse (trekkpliktig)	8 629	7 947	12 397
Sum	316 202	472 941	663 166

Lars Haltbrekken gikk av som leder 31. august 2016 og nestleder Silje Ask Lundberg overtok som leder fra 1. september 2016.

Årsverk og antall ansatte	2016	2015
Antall årsverk, gjennomsnitt	30,5	34,8
Antall ansatte	33	38

Revisjon og regnskapsbistand, RSM Hasner/Deloitte	2016	2015
Revisjon	220 227	146 875
Attestasjon	329 964	217 394
Annen bistand	22 525	48 188
Sum revisjon og regnskapsbistand	572 716	412 457

Naturvernforbundet skiftet revisor fra RSM til Deloitte etter at regnskapet for 2015 ble avlagt.

Tjenestepensjon gjennom DnB Liv og KLP og sluttvederlag O/U fond	2016	2015
Brutto innbetalt til DnB og KLP	1 328 333	2 930 217
Refusjoner fra andre og fylkeslag	-141 069	-201 656
Sluttvederlag og O/U fond	188 288	
Egenandeler ansatte	-304 485	-356 619
Pensjonskostnad	1 071 067	2 371 942

Brutto innbetalt til DnB er lavere i 2016 da 1,100 mill. kroner er dekket via premiefondet.

Pensjonspremiefond	2016	2015
Pensjonspremiefondets saldo per 31.12.	584 901	1 478 780
Årets avkastning på pensjonspremiefondene	23 952	21 092

Endelig tall er ikke tilgjengelig fra KLP før 1. juni 2017

Naturvernforbundet følger Landsoverenskomst for virksomheter (Abelia -NTL) og er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Naturvernforbundet har pr. 1.1.2015 en innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte med DnB. Ansatte født før 1958 valgte

å stå i en ytelsesbasert pensjonsordning med KLP. Ordningen regnskapsføres som en innskuddsbasert pensjonsordning. Dette innebærer i praksis kostnadsføring av betalt premie.

Note 6 – Anleggsmidler, avskrivninger

	Inventar	IT/Programvare	Sum
Bokført verdig pr. 01.01.	430 813	834 468	1 265 281
Tilgang i året	111 556	-	111 556
Årets avskrivninger	-56 261	-207 580	-263 840
Bokført verdi pr. 31.12.	486 108	626 888	1 112 997
Avskrivningsperiode	10 år	3-5 år	

Note 7 – Sentrale nøkkeltall

	2016	2015
Formålsprosent	85 %	89 %
Innsamlingsprosent	65 %	66 %
Administrasjonsprosent	7 %	6 %

Innsamlingsprosenten er beregnet iht. retningslinjer gitt av Innsamlingskontrollen i Norge for beregning av andel innsamlede midler som benyttes til formålet. Naturvernforbundet ble medlem av Innsamlingskontrollen i 2015 og oppnådde en innsamlingsprosent på 65% i 2016.

Note 8 - Formålskapital, disponering av aktivitetsresultatet

	Formålskapital med eksterne bindinger	Formålskapital med selvpålagte bindinger	Annen formålskapital	Sum formålskapital
Formålskapital pr 01.01.	1 575 824	301 446	4 088 198	5 965 468
Årets resultat	-867 373	-301 446	2 081 298	912 479
Formålskapital pr 31.12	708 451	-	6 169 496	6 877 949

Formålskapital med eksterne bindinger	IB 1.1.	Endring	UB 31.12
Samarbeidsrådet for Naturvernsaker (SRN) *)	95 335	5 120	100 455
Ta vare på det du har, Sparebankstiftelsen	452 678	-452 678	0
Vendepunkt	10 663	1 452	12 115
Top ten	206 616	-125 829	80 787
Oljefri	455 678	-418 784	36 894
Klimaambassadører	150 000	22 623	172 623
Skolesekken		74 000	74 000
Folkets klimaforskning		59 300	59 300
Sykkelsatsing - prøv sykkel selv		96 944	96 944
Areal/transport	204 854	-129 521	75 333
SUM formålskapital med eksterne bindinger	1 575 824	-867 373	708 451
- netto endring fra aktivitetsresultatet		-867 373	

Note 9 – Bundne bankmidler

Konto	Saldo 31.12.
Skattetrekkskonto	686 137
Ubenyttet tilskudd	1 438 074
	2 124 211

Note 10 - Kortsiktig gjeld – fordringer

Tilsagn om tilskudd har blitt bokført for det året tilsagnet er gitt for.

Ubenyttet tilskudd til internasjonale prosjekter utgjør til sammen kr. 1 351 564. Dette er mindre enn i 2015 og skyldes avslutning av NORAD prosjektene.

I posten andre kortsiktige fordringer inngår også en husleiegaranti på kroner 922 614.

Note 11 Nærstående parter

Etter regnskapsloven skal det opplyses om transaksjoner med nærstående parter. For Naturvernforbundet er Friends of the Earth, alle Naturvernforbundets fylkes- og lokallag, Natur og Ungdom og Miljøagentene med lokallag nærstående parter.

Naturvernforbundet innkrever medlemskontingent for fylkes- og lokallagene og utbetaler den samlede kontingenten til fylkeslaget. Naturvernforbundet og fylkeslagene har også samarbeid på prosjektnivå hvor inntekter og utgifter fordeles etter inngåtte avtaler.

Naturvernforbundet er medlem i den internasjonale naturvernorganisasjonen – Friends of the Earth.

Naturvernforbundet kjører lønn for de av fylkeslagene som ønsker det. Naturvernforbundet forskutterer lønnen og sender faktura i etterkant. Naturvernforbundet beregner seg et administrativt påslag.

Naturvernforbundet er regnskapsfører for Miljøagentene og Miljøagentene i Oslo og Akershus. Det er avtalt honorar for regnskapsførerarbeidet.

Fylkeslaget i Sør-Trøndelag dekker en andel av lønnsmidlene til regionsekretæren i Trøndelag. Tilsvarende ordning gjelder for regionsekretæren i Nord-Norge hvor fylkeslaget i Nordland, Troms og Finnmark betaler sin fastsatte andel på 50.000 kroner hver i året.

Naturvernforbundet utbetaler aktivitetstilskudd til lokal- og fylkeslagene basert på søknad. Aktivitetstilskuddet bevilges over enkeltprosjekter eller direkte fra Naturvernforbundet.

Naturvernforbundet utbetaler tilskudd til Natur og Ungdom og Miljøagentene.

	Fordringer		Gjeld	
	01.01.2016	31.12.2016	01.01.2016	31.12.2016
Fylkes- og lokallag	610 083	1 479 728	701 995	1 678 506
Natur og Ungdom	22 566	0	14 207	0
Miljøagentene	314 344	375 783	46 875	53 250
Friends of the Earth/Int	0	0	37 195	0
Sum	946 993	1 855 511	800 272	1 731 756

Til landsmøtet i Norges Naturvernforbund

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norges Naturvernforbunds årsregnskap som viser et positivt aktivitetsresultat på kr 912 478. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, aktivitetsregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og generalsekretærs ansvar for årsregnskapet

Styret og generalsekretær (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av organisasjonens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om organisasjonens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at organisasjonen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av organisasjonens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 26. april 2017
Deloitte AS

Grete Elgåen
statsautorisert revisor